

Velja po pošli:
za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6.50
za en mesec " " 2.20

V upravnishvu:
za celo leto naprej K 20.—
za pol leta " " 10.—
za četrt leta " " 5.—
za en mesec " " 1.70

Za pošlj., na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona štev. 74.

SLOVENE

Inserati:
Enostop. petivrst (72 mm):
za enkrat 13 h
za dvakrat 11 "
za trikrat 9 "
za več kot trikrat . . 8 "
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta à 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja
vsak dan, izvenredni nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Političen list za slovenski narod

Upravništvo je v Kopitarjevih ulicah štev. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upravniškega telefona štev. 188.

Francoski škofje papežu.

Objavili smo papežovo encikliko francoskemu narodu. Kmalu nato so se sešli francoski škofje. Ljudstvo jih je spoštljivo pozdravljalo, ko so prihajali v graščino La Muette — še spoštljivejši morda zdaj, ko so pregnani in ubožni, nego prej, ko so bili še gospodari v cerkvenih poslopih. Prvo dejanje škofov je bilo, da so odgovorili papežu v pismu, ki dokazuje, kako globoko je njihovo spoštovanje in neomahljiva zvestoba do svete stolice. Izjavljajo Svetemu očetu svojo hvaležnost za zadnjo encikliko zlasti zato, ker je Sveti oče bistvene točke sedanjega vprašanja rešil z jasno besedo, ki jo mora vsakdo razumeti. Potem pravijo škofje:

Z Vami — in z globoko užaljeno dušo, ker se v napadih, katere dovršuje zadnji zakon, ne spozna več duša naše ljubljene Francije, duša plemenita in poštena — protestiramo zoper nasilstvo, ki se godi nasvetejšim praviciam.

»Mi izjavljamo, sledeč Vam in iz lastnega nagiba, da se verski mir, tako strašno prepuščen, ne povrne več, kakor samo pod pogoji, ki so tako jasno izraženi v Vaši encikliki — in ravno tako jasno žive v naši zavesti — namreč: Spoštovanje do cerkvene hierarhije, nedotakljivost cerkvenega imetja in prostost. »Dotlej mi ne podpišemo izvršenega dejanja.

»Vaša Svetost nam pravi, da je pogled na našo popolno edinost — edinost med nami in edinost s sedežem svetega Petra — v takih razmerah veliko veselje za Vas. Dobrotljivo pristavlja Vaša Svetost, da hoče, da bi za ta prizor edinosti bili mi pohvaljeni pred celo cerkvijo.

»Hvala Vam, Sveti oče! Tembolj občutimo to hvalo, ker je za našo krščansko domovino častna in nadaljuje slavo, ki so ji pridobili naši predniki v prošlih, tudi težkih dneh.

»Glasno moramo izjaviti, da ta čuvstva, ki jih tu izražamo, izvirajo radovoljno iz src francoskih škofov.

»Med klevetami, s katerimi so nasprotniki obkledali Cerkev zadnje dni, je ena, ki meri hkrati na Vašo vzvišeno osebo in na nas, in na to kleveto se Vaša Svetost gotovo nameroma ni hotela ozreti v svoji encikliki.

»A nam je prebolestna, da bi jo mogli zamolčati.

V istem času, ko so govorili, da je Sveta stolica v sedanji borbi pod tujimi vplivi, ki so bolj ali manj oddaljeni od Vašega svetega zvanja, so se pa hkrati drznili reči, da francoski škofje hodijo za papežem bolj iz discipline kakor iz prepričanja, in da našo edinost kazi pasivnost naše pokorščine.

»Proti temu obrekovanju odgovarjamo, da bodisi po zgodovinskem dejstvu, bodisi po božjem pravu je papežev poklic potrjevati brate, ne da bi jih storil brezoblastne.

»S to izjavo, močni po slogi, ki jo je pohvalila Vaša svetost, razsvetljeni po Vaših besedah, ohrabreni in okrepljeni po Vašem blagoslovu, začnemo svoje delo v popolni svobodi.

»Slednjič nam dovolite, Sveti oče, da v očigled onim zmotencem, ki nas obrekujejo, izjavimo, kako ljubimo svojo domovino; pokorni njenim postavam, spoštuječ oblast, bomo znali vedno domovini žrtvovati vse, kar se dá združiti z našo vero in z našo častjo.

Tako francoski škofje. M. eumnega so poročali te dni o njih liberalnih časopisi. To pismo je jasen odgovor.

Uradniške plače.

Z Dunaja se nam poroča z dne 21. t. m.: Danes popoldne je zbornica nadaljevala razpravo o uradniških plačah. Grof Sternberg je tako malo pazil na svoje izraze, da mu je podpredsednik dr. Začek po opetovanih opominih odtegnil besedo. Za nujnost predloga je glasovalo 123 poslancev, proti pa 11. Nad polovico poslancev je bilo odsotnih, nekateri niso hoteli glasovati. Jutri se vrši glasovanje o zakonu.

Pri generalni debati o zakonu je poročevalc Skene zbornici priporočal, naj sprejme uradniški zakon, kakor ga je sklenil proračunski odsek. Nato se oglasi Sternberg. V svojem dolgem govoru je imehoval justičnega ministra kandidata za samoumor, podpredsednika Začka pa, ki je Sternberga opetovano opominjal, cesarjevega lakaja, dvornega kulija, psa, svinjo itd., dokler mu ni bila odvzeta beseda in se je pomiril. Finančni minister Korytowski je nasproti zastopnikom agrarnih interesov zatrjeval, da uradniška predloga ne bo zahtevala novih žrtev od davkoplačevalcev, zato pa vlada vnovič izjavlja, da ne bo predložila uradniškega zakona v potrjenje, ako ga bo poslanska zbornica le količkaj izpremenila. Pri specijalni debati predlaga grof

Sternberg konec debate. Ko so prešteli poslance, jih je bilo le 92 v zbornici. Prihodnja seja 22. t. m. ob 11. zjutraj.

ZADNJA DEBATA O VOLIVNI REFORMI V GOSPOSKI ZBORNICI.

Gospodarska zbornica je sprejela zakon o izpremembi osnovne postave glede na državno zastopstvo v tretjem branju. V četrtek sprejme gospodarska zbornica še zakon v varstvo volivne svobode. Volivna reforma je torej sprejeta. Pri debati v gospodski zbornici je princ Karol Schwarzenberg govoril še vzdajnič proti volivni reformi. Zavračal ga je ministrski predsednik Beck, ki je med drugim izjavil, da Avstrija potrebuje novega parlamenta posebno z ozirom na naše razmerje z Ogrsko. Vlada ne želi topot zopet začasne pogodbe z Ogrsko, ampak hoče, da se ustvari trajno razmerje. Vlada mora imeti ob strani močen parlament posebno tedaj, če se bo morala lotiti ogrskega vprašanja sama.

KLERIKALNI STRAH.

Umirajočemu staremu parlamentu je posvetila »N. Fr. Presse« od 21. t. m. ginljivo slovo, ki kaže staro liberalno meščanstvo v zelo žalostni luči. »Presse« izjavi sledeče: »Na Francoskem je klerikalni vpliv strl. Na Nemškem se Bülow vsaj tolaži s tem, da bo katoliškega centra konec. V Španiji se tudi že punitajo proti klerikalcem. V Avstriji pa je vse drugače. V bodočem parlamentu bo samo nemških krščanskih socialcev skoro 90. Klerikalnih Slovanov bo tudi prišlo cel kup v novo zbornico, v prvi vrsti Slovenci. Poljaki tudi že nagibajo demokratskemu klerikalstvu, vsaj mlajši elementi. Zato sklepa »Presse« svoj članek z vzdihom: »Zadnji dnevi starega parlamenta niso začetek nade polne prihodnosti, ampak prehod k težkim časom, ki bodo prizadeli hude udarce nemškemu narodu in vsem svobodomiselnim načelom v Avstriji.«

Stvar je ta: Nova doba, bodisi v Avstriji, bodisi na Francoskem ali v Nemčiji, bo eliminirala iz političnega življenja vse srednje, vmesne liberalne frakcije; prihodnost imajo zgolj načelne stranke.

RAZPOR V NEODVISNI STRANKI.

Neodvisna stranka je 21. t. m. soglasno izključila iz stranke poslanca Lengyela. Stranka je obenem izrekla pravosodnemu ministru zaupnico.

AFERA POLONYJEVA.

Ogrskemu pravosodnemu ministru gredo stvari slabo. Budimpeštanski zdravniki namenjajo postopati proti hišnemu zdravniku dr. Weinu, ker je svoje zaupno mesto pri Halmosu zlorabil za to, da je pritiskal na svojega pacienta v prid Polonju. Dr. Wein pa izjavlja, da ni res, kar trdijo sinovi Halmosovi, da

je on pritiskal na njihovega očeta, naj prekliče svoje obtožbe proti Polonju. »Magyar Szó« priobčuje sledeči dopis: Kraljevemu ogrskemu pravosodnemu ministru Polonju. Jaz sem pripravljen, dokazati Vam sledečo kaznjivo dejanja: 1. Vi ste pokrivali tatvine. 2. Udeležili ste se ene tatvine. 3. Pred sodiščem ste krivo prisegli. 4. Bili ste agent bordelov. 5. Krivi ste, da ste pritiskali na stranke v različnih procesih. 6. Svoj poslaniški mandat ste porabili za to, da ste si z njim nepošteno pridobili premoženje. Gospod minister, pozivljam Vas, da me tožite in mi s tem daste priliko, da Vam vse to dokažem. Dr. Edvard Palyi, glavni urednik »Magyar Szó«.

OGRSKE ZADEVE.

Pri razpravi o pravosodnem proračunu je justični minister Polony napovedal reformo borze in tiskovnega zakona. Dejal je, da preventivne cenzure na Ogrskem ni moč odpraviti, ker bi voditelji nemazarskih narodnostij tiskovno svobodo zlorabljali za to, da bi pozivljali na upor proti ogrski državi, kakor se je to zgodilo zadnji čas med ogrskimi Rumunci. Ko so nato rumunski poslanci Polonja pozvali, naj svoje trditve dokaže, ni mogel ničesar odgovoriti. Dejal je le, da bo vlada varovala svobodo poštenega časopisja, umazano časopisje pa pokončala.

DELAJSKI NEMIRI V PARIZU.

Manifestacija delavcev za nedeljski počitek v Parizu se je končala z velikimi nemiri. Vse vojaštvo je bilo konsignirano. Ob četrtno eno uro popoldne je vlada ukazala zapreti delavsko borzo. Ob 3. uri popoldne je policija vdrla v neko kavarno, kjer so delavci govorili proti vladi. Med manifestanti in policijo je prišlo do spopada. Delavci so v kavarni metali na policijo stole, kozarce in biljardne kroglice. Naposled se je policiji posrečilo razgnati demonstrante. Drugod so napravili mir dragonci. 200 demonstrantov je plenilo v bazarju v bližini trga Place de la République. Apaši so ranili šest policijskih agentov, ki so hoteli plenilce zapreti. Ob 5. uri je dospelo vojaštvo, ki je potlačilo najmanjši nered. Palačo predsednikovo in palače ministrov so morali stražiti vojaki.

Socialistična in radikalna glasila ostro napadajo vlado, predvsem Clemenceauja, ker je dovolil, da se je konsigniralo vojaštvo. Revolucionarni delavski sindikati objavljajo ostre proteste proti vladi in policijskemu prektu.

FRANCOSKI KULTURNI BOJ.

Rouen, 21. jan. 30 orožnikov je moralo iztirati profesorje iz deškega semenišča.

Grenoble, 21. jan. Marquis de Baral je grenoblskemu škofu prepustil svoj grad, da je v njem nastanil teološko semenišče.

LISTEK.

Črni Peter.

Angleški spisal Conan Doyle.

(Dolge.)

»Gotovo ste tudi brali o njegovi kajuti, gospod Holmes, toda Vaš prijatelj gotovo še tega ni slišal. Kapitan si je namreč napravil par sto metrov od svoje hiše majhno leseno barako, katero je imenoval svojo kajuto in v kateri je navadno tudi spal. Ta mala hišica je imela le eno sobo, ki je bila šestnajst čevljev dolga in devet široka. Ključ je nosil vedno pri sebi; posteljo si je vedno sam pripravljaj, tudi snažil je sam in sploh ni smel nikdo praga te njegove kajute prestopiti. Na dveh straneh so mala okna, ki so bila zakrita in katerih ni nikdar odprl. Eno je bilo obrnjeno proti cesti, in če so ljudje videli ponoči luč v sobi, tedaj so drug drugega na to opozarjali in čudili so se, kaj vendar Črni Peter počenja. To okno, gospod Holmes, je tudi, kakor smo pri preiskovanju mogli spoznati, edina slaba opora, katero imamo.«

»Spominjali se še boste, da je šel dva dni pred umorom neki kamnosek Slater iz Forest Rowa ob dveh ponoči mimo kajute in

je videl še luč v njej. Ta priseže, da je natančno videl na zastoru senco moške glave, ki pa ni bila Peter Careyeva, katerega je dobro poznal. Sicer je imel tudi brado, toda ta brada je bila kratka in popolnoma drugačna, kot kapitanova. To je njegov določen podatek, toda mož je preje dve uri sedel v gostilni, in razven tega je cesta od kajute precej oddaljena. Sicer je pa bilo to v ponedeljek, in hudodelstvo se je zgodilo v sredo.«

»V torek je bil Peter Carey strašno razpoložen, pil je grozovito in je bil kakor divja zver. Plazil se je okoli hiše, in ženske so utihale, ko so ga zaslišale. Pozno zvečer je šel doli v svojo kajuto. Ob dveh ponoči je slišala njegova hči, ki je spala pri odprtem oknu, strahovit krik od te strani. Ker pa ni bilo nenavadno, da je Peter Carey v svoji pijanosti vpil in razbijal, se ni več za to brigala. Zjutraj je videla ena izmed služkinj, da so vrata kajute odprta; toda imeli so vsi tako grozen strah pred tem možem, da je bilo že opoldne, predno se je kdo upal pogledati v kajuto. Ko so pogledali skozi odprta vrata, so videli prizor, da so bledi od strahu tekli v vas. V eni uri sem bil na mestu, da si ogle dam stvar.«

»Vi veste, gospod Holmes, da imam precej močne živce, toda dam vam svojo besedo, da sem se zgrozil, ko sem stopil v hi-

šico. Roj sivih mih in višnjevih zapljunkaric je brenčal, kakor bi kdo igral na harmoniji, in tla in stene so bile kakor v klavnici. Hišo je imenoval kajuto, in v resnici je izgledalo kakor v kajuti, kajti prav lahko si je človek predstavljaj, da je na ladji. Bila je opravljena kakor kapitanova soba, ob stenah so bile klopi in kovčegi, na stenah so viseli zemljevidi in slika ladje »Sea Unicorn«, na polici je bila vrsta vezanih ladijskih dnevnikov. Med vsemi temi stvarmi je na steni visel kapitan. Obraz je bil grozovito spačen, in njegova močna razmršena brada je po koncu štrlela. Skozi njegove široke prsi je bila zabodena železna harpuna in tičala še globoko v steni. Bil je naboden kakor hrošč. Seveda je bil mrtev, in sicer že od onega trenutka, ko je tako grozovito zavpil.«

»Poznam vaše metode, gospod Holmes, in uporabil sem jih. Predno sem pustil, da bi sploh kaj premaknili, sem skrbno preiskal tla zunaj in v sobi, toda našel nisem nikakršnih sledov.«

»To se pravi, vi jih niste videli?«

»Zagotavljam vam, da jih sploh ni bilo.«

»Moj ljubi Hopkins, preiskoval sem že marsikatero hudodelstvo, toda še nikdar nisem našel, da je hudodelstvo napravilo kako leteče bitje. Dokler hodijo hudodelci še po dveh nogah, morajo pustiti kake odtise, male

praske ali druge neznatne sledove za seboj, katere more videti dober in izveden opazovalec. Ne morem verjeti, da bi na tem s krvjo omadeževanem prostoru ne bilo nikakih sledov, ki bi nam naprej pomagali. Če sem razumel preiskovalni zapisnik, ste seveda mnogo stvari pregledali.«

Mladi inspektor se je hotel izogniti ironičnim izjavam svojega prijatelja.

»Seveda sem nespametno ravnal, ko vas nisem takoj, gospod Holmes, poklical na pomoč. Tega pa ne moremo več izpremeniti. Da, bila bi marsikatera stvar v sobi, ki bi se morala specijalno preiskati. Prvič harpuna, s katero je bil kapitan umorjen. Ta je bila s stene odtrgana. Dve sta še viseli na steni, o tretji je pa pričal prazen prostor. Nadržaju je bil vžgan napis: »Sea Unicorn, Dundee.« Iz tega moramo sklepati, da je bil morilec razkačen in da je zagrabil za prvo orožje, ki ga je imel pri roki. Iz tega, da se je umoril zgodil ob dveh ponoči in da je bil Peter Carey še popolnoma oblečen, moremo sklepati, da je bil morilec pri njem na obisku. To potrjuje tudi dejstvo, da je bila na mizi steklenica ruma in dva rabljena kozarca.«

»Gotovo,« je rekel Holmes. »To izvajanje smatram za popolnoma dopustno. Ali so bile razven ruma še druge špirituoze v sobi?«

»Da, na kovčegu je stal vrč s slivovko in

»KULTURNI« BOJ NA ŠPANSKEM.

Ker namerava liberalno ministrstvo poziskusi vsa sredstva, da v tem parlamentarnem zasedanju spravi zakon proti cerkvenim redovom in zakon o občinskih dokladah pod streho, se proti temu dvigajo povsod katoličani.

V Barceloni se je na javnem shodu, zbralo nad 25.000 katoličanov, da protestirajo proti liberalnemu ministrstvu. Ko je bil shod končan, so napravili katoličani obhod po mestu. Pridružilo se jim je 1000 do 1500 anarhistov, ki so streljali v množico ter devet ljudi ranili. Poseglo je vmes orožništvo z golimi sabljami. Nemiri so se šele polegli, ko se je pred neko kavarno razpočila bomba.

V Madridu je 20. t. m. zborovalo v areni 25.000 katoličanov. Pri shodu je prišlo do krvavega pretepa med udeleženci shoda in protikatoliki. Streljalo se je vsevpred. Dvajset ljudi je obležalo na mestu v krvi. Pred restavracijo »Versailles« je razpočila bomba. Orožništvo je nastopilo z orožjem ter zaprlo nebroj oseb.

CERKVENOPOLITIČNE RAZMERE V ŠVICI.

V kantonu Neuenburg so volivci, po večini protestantje, odklonili predlog, naj se izvede ločitev cerkve od države, s 15.090 proti 8.411 glasovom.

RUSIJA.

Lakota. Po mnogih gubernijah vlada še hujša lakota kot leta 1891.

Atentat. V okrožju Lentzyca so napadli deželnega svetovaleca Paszkowskega ter ga s strelci smrtnonevarno ranili.

Izjemno stanje v Peterburgu. Car Nikolaj je s posebnim ukazom podaljšal stanje »izjemnega varstva« za Peterburg in okolico za nadaljnjih šest mesecev.

ITALIJANSKO VSEUČILIŠKO VPRAŠANJE.

Poslanci Malfatti, Rizzzi in Pitacco so 21. t. m. naučnega ministra vprašali, kako namerava vlada urediti vprašanje o veljavnosti izpitov italijanskih akademikov na vseučiliščih v italijanskem kraljestvu. Naučni minister je izjavil, da bo še ta teden glede na ureditev tega vprašanja stopil v dogovor s predsedstvom italijanskega državnozbornskega kluba.

Dnevne novice.

+ Deželni predsednik g. Teodor Schwarz je za več dni odpotoval na Dunaj.

+ Zadnja seja državnega zbora. — Nove volitve. Kakor čujemo, bode poslanska zbornica imela zadnjo sejo bodoči ponedeljek dne 28. prosinca. Za isti večer so vsi poslanci povabljeni k ministrskemu predsedniku baronu Becku. Poslanska zbornica utegne biti razpuščena šele koncem svečana ali začetkom sušca in nove volitve se bodo vršile šele v drugi polovici meseca maja, morda binkoštni torek.

Občni zbor »Katoliškega delavskega društva« v Mirnu pri Gorici se je vršil v nedeljo popoldne ob veliki udeležbi. Za predsednika je bil izvoljen tovariš J. Cotič, strojar v Mirnu.

+ Pač čudno. Kakor drugod, ima tudi tukajšnje finančno ravnateljstvo vsako leto gotovo določen kredit za podpore potrebne manipulantne uradnike, diurniste in praktikan-te. Kakor čujemo, se je nabralo že precej prošelj za podporo — a rešitve in podpore ni. Deželna vlada naj že enkrat konec naredi takim in enakim nagajivostim. Stari pregovor še vedno velja: Bis dat, qui cito dat!

+ V Kotredežu pri Zagorju ob Savi je pri občinskih volitvah dne 19. t. m. zmagała

whiskyjem. Toda to za nas nima pomena, ker je bil še poln in nedotaknjen.

»Vseeno ni brez pomena,« je opomnil Holmes. »Toda le pripovedujte dalje o stvarih, katere smatrate za važne pri preiskavanju cele zadeve.«

»Na mizi je ležala ta-le mošnja za tobak.«

»Kje?«

»V sredi. Mošnja je iz kosmate tulnjeve kože in je bila zavezana z jermenom. Znotraj ste bili črki P. C. in je bila skoraj cela unca močnega tobaka v njej.«

»Izvrstno! Ali veste še več?«

Stanley je pognil umazanoso belježnico iz žepa. Platnice so bile zelo obrabljene, papir pa že orumenel. Na prvi strani so bile začetnice J. H. N. in letnica 1883. Holmes je vzel knjižico ter jo je preiskal. Midva s Hopkinsom sva ga opazovala. Na drugi strani je bilo tiskano: C. P. R. in potem nekaj strani števil. Razven tega so bili podpisi, kakor Argentinija, Costa Rica, Sao Paolo, in pod temi črke in številke.

»Kaj hočete s tem?« je vprašal Holmes.

»Najbrž so zaznamki borznih papirjev. Mislim sem si, da so J. H. W. začetnice imena kakega mešetarja. C. P. R. pa začetne črke naročnikovega imena.«

»Poskusite s Canadino Pacific Railway (kanadska pacifik-železnica).

Hopkins je natihoma zaklel ter se udaril po stegnu. Dalje prihodnjič.

opozicija proti dosedanjemu liberalnemu županu, ki je bil s svojimi kandidati hudo poražen na celi črti. Dopolni o teh zanimivih volitvah priobčimo jutri.

— **Pozor društva na deželi!** Vse one, ki ljubijo glasbeno umetnost opozarjamo, da se prihodnjo nedeljo ponavlja znameniti ljudski koncert »Glasbene Matice«. Kdor more, naj prihihi takrat v Ljubljano. Začetek koncerta ob pol petih popoldne.

— **Srebrno poroko** obhajata v sredo, dne 23. t. m. gospod Alojzij Gartner, trgovec v Planini in njegova soproga. Najiskreneje čestitke!

— **Nesreča.** V Biljah pri Gorici so popravljali neko poslopje. Ob poslopju so rastle visoke topole, ki so jih posekali. V petek popoldne je pomagal tudi 72letni Anton Kovič. Ena topola je padla tako nesrečno, da je z eno šibo oplazila Koviča po glavi in mu prebila črepijo. Bil je takoj mrtev.

Važna razsodba upravnega sodišča. Do sedaj je bila praksa, da se je pri ženitnih pogodbah odmerila pristojbina od dote po lestvi II. in od zaženila po moževi smrti tako zvana obogatbena pristojbina (1% z doklado). Po razsodbi upravnega sodišča od 6. sušca 1906, št. 2.228, je v prihodnje tudi od zaženila odražit samo pristojbina po lestvi II. To je važno za c. kr. notarije in ugodno za stranke. Sitno bo samo za revizijske komisarije, ker bodo morali vsled dosedanje prakse nociónirati ženitne pogodbe zadnjega leta vsled primankujoče kolekovine za zaženilo. No, gotovo bo tukajšnji pristojbinski urad, ki gre strankam rad na roke, predpisal naknadno samo primanjkljaj brez vsakega poviška.

— **Dvojni roparski umor** se je izvršil v noči od sobote na nedeljo v Lupoglavu. Nevarni lopovi so umorili posestnika Štefana Pištolca in njegovo ženo ter ju oropali.

— **Kriza v zagrebškem občinskem zastopu.** Tekom današnjega dne bo odložilo svoje mandate več zagrebških občinskih svetnikov, bivših mažaronov. Včeraj je odstopil g. Ivan Herer.

— **Blazni sin umoril očeta.** V Novem Gradu na Hrvaškem je po noči ubil iz blaznice odpuščen Štefan Lovriček svojega spečega očeta. Hotel je ubiti tudi svojega brata in ženo, a sta oba mu pobegnila.

— **CXLVIII. odborova seja »Slovenske Matice«** bo v Ljubljani v ponedeljek, dne 28. prosinca t. l. ob petih popoldne v društveni pisarni. Spored: 1. Naznanila predsedništva. 2. Potrditev zapisnika o 147. odborovi seji. 3. Poročilo pododseka o prošnji za razpisano službo društvenega tajnika. 4. Tajnikovo poročilo. 5. Eventualia.

— **Umrli** je pravnik Anton Žic, rodom iz Istre. — V Zagrebu je umrla profesorjeva vdova gospa Eleonora Bauer rojena Schuster.

— **Sneg.** Včeraj smo dobili zopet nekoliko snega. Tudi v Zagrebu je včeraj padal sneg.

— **Naša okrajna cesta.** Iz Strug se nam poroča: Že pol večnosti si prizadevamo za preložitve naše okrajne ceste. Predlanskim je deželni zbor vendar sklenil, dotično postaviti, ki je tudi od cesarja potrjena. Menili smo, da se bo vendar delo pričelo, pa ni ničesar slišati o tem, a pri tem trpi izvoz iz naše doline in Suhe Krajine. Ob povodnih ustavi prevoz voda, a letos nam je še vrh tega vzela na pol kilometra daljave sneg, da je bil tudi potem promet ustavljen, ko se je voda odtekla in se ni moglo s sanmi po kopnem. Pomagati si nismo mogli drugače, kakor da so vsi vozniki en dan vozili sneg na cesto in delali tlako, namesto da bi služili. Skrajni čas je, da se izvrši sklep deželnega zbora in cesta preloži.

— **»Društvo davčnih izterjevalcev na Kranjskem«** je te dni razposlalo vabila za prvi občni zbor ali ustanovni zbor, ki se bo vršil dne 3. svečana t. l. v Ljubljani. Ako bi kateri davčni izterjevalec ne dobil vabila, naj se zanj oglasi pri tovarišu Franu Rojcu v Radovljici.

— **Občni zbor in predavanje v Domžalah.** Iz Domžal se nam poroča: V nedeljo, dne 13. januarja, popoldne ob 3. uri je imelo »katoliško izobraževalno in podporno društvo« svoj redni občni zbor. Iz poročil na tem zboru posnamemo, da je imelo društvo v letu 1906 85 moških in 102 ženska udeležence. Podpore je razdelilo med 30 bolnih udov 654 kron. Društvo ima dve čebelici: eno za moški, drugo za ženski odsek. V obe se je vložilo skupno 3275 K 31 vin. Iz društvene knjižnice se je prebralo 1418 knjig. Društvo je priredilo tri veselice z godbo, petjem in dramatičnimi predstavami, ki so se vse prav dobro obnesle. Pri vseh je sodelovala slavna domžalska godba, za kar ji bodi tudi na tem mestu izrečena najtoplejša zahvala, kakor tudi tesarskemu mojstru gosp. Fr. Kamnikarju za brezplačno prepustitev prostora. Pevski zbor je štel nad 20 pevcev in pevke. Predavanja so bila štiri. Društvo je za posamezne vasi imelo naročenih 6 izvodov »Slovenca«. Ker je gmotno stanje društva prav povoljno, je občni zbor soglasno sklenil, da si društvo tekom letošnjega leta oskrbi svojo zastavo. — Takoj po občnem zboru se je vršilo ob navzočnosti do 300 oseb društveno predavanje. Govoril je dr. Aleš Ušeničnik o napredku. Vse napreduje. Iznajdba se vrsti za iznajdbo. Tudi mi moramo s časom napredovati, sicer bo le naša škoda. Čas bo šel preko nas. Starokopitnost je često osodopolna. Za napredek pa izvrstno služi društvo s svojo knjižnico. Tisek in knjiga sta za današnji čas velikanskega pomena. Berite radi, a berite le dobre knjige, le dobre liste! Predavanje je bilo zares času primerno in izredno poljudno. Čast in hvala vrlemu gospodu predavatelju! Društvo pa ključemo: Po tej poti vedno naprej, nikdar nazaj!

— **Stavka v mestni elektrarni** je v Pulju. Uslužbenici zahtevajo zvišanje plače.

— **Iz Črnege vrha nad Polhovim Gradcem.** Naša občina je menda jedna izmed najbolj osamljenih. Razen par gorskih kolovozov nimamo nobene ceste. Do ceste je ena in pol do dve uri daleč, seveda pešpoti; z vozom se pa radi klancev, ovinkov in kamenitega terena niti ne pride v tem času. Vsled tega je umevno, da je občanu vse dražje, kar si mora kupiti; kar bi pa rad prodal, mora dati ceneje: oboje radi velikih privoznih, oziroma odvoznih stroškov. Tako je po leti. Kako je po zimi, ob obilnem snegu in zametih, semtertja plazovih, niti ne omenjamo. Do Vrhniške, kjer je naš davčni in sodniški okraj, je pet ur pešpoti malone od vsake hiše. O zdravniški pomoči v kaki sili skoraj ni misliti (po zimi celo ne), ali pa bi imel vsaj obšutne stroške oni, ki bi si jo hotel preskrbeti. Kako krvavo potrebna je tedaj občini cesta! Na mnoga trkanja je deželni zbor dne 23. novembra 1905 vendar zaukazal deželnemu odboru, naj se trasira cesta Polhov Gradec—Črni vrh. To se je lani res izvršilo. Načrti za novo cesto od Polhovega Gradca do bližnje vasi Zalog so izdelani, proračun tudi narejen. Sedaj ključemo: Merodajni činitelji k delu, da se z zgradbo omenjene ceste prej ko prej, in še letos, more pričeti! Slavni čestni odbor vrhniški je v seji dne 14. maja 1906 v Črnem vrhu sam spredel in se tudi izrazil, da se omenjena cesta na vsak način mora graditi. Na možatost in dobro voljo dotičnega odbora upamo in apeliramo. Obljube, katerih je bilo do sedaj že nekaj, naj postanejo enkrat tudi dejanje!

— **Vesti iz Amerike.** V Clevelandu je počila glavna plinova dovodna cev in zato je bil cel Cleveland 27 ur brez plina. Po tovarnah in tiskarnah, ki kurijo s plinom, so stali vsi stroji. Clevelandski listi so zato pomanjkljivo izšli. — Ameriški list »Nova Domovina« bo pobiral prispevke za Gregorčičev spomenik.

+ **Slovensko katehetsko društvo.** Kakor čujemo, se že vrše posvetovanja glede ustanovitve »Slovenskega katehetskega društva«. Pripravljalni odbor, ki ga je zasnoval ljubljanski katehet č. g. Janez Smrekar, je imel že več seji, pri katerih se je sklepalo o pravih novega društva. V kratkem bodo predložena deželni vladi v potrdilo.

— **Umrli** je v Dutovljah Franjo Bonča, star 42 let. — V Šklednu je umrla gospa Marija Sancin rojena Oraš.

— **Z nožem v roki je divjal** 15. t. m. zvečer v Deviči Mariji v Polju 20letni dninar Danijel Klešnik iz Slapa. Pretil je več osebam in jih zasledoval z velikim kuhinjskim nožem. Konečno je napadel brez povoda Antona Kozanca, ki se je branil s polenom in poškodoval Klešnika lahko na glavi. Klešnik ga je hotel nato mahitati z nožem, a prišel je na pomoč Kozancev brat in vzel razgrajčo nož.

Štajerske novice.

š Na shodu kat. polit. društva za Laški okraj v Št. Jederti so se sprejele te-le resolucije: 1. Drž. in dež. poslanci se pozivljejo, naj delujejo na ustanovitev kmet. šole za Slovence. 2. Pozdravljamo kmečko zvezo, ki se jutri ustanovi v Mariboru. 3. Naši poslanci se pozivljajo naj se potegujejo zato, da se v kratkem uredi zavarovanje tako, da bo ljudstvu v prid. 4. Sklene se pri bodočih volitvah voliti samo take poslance, ki odločno prisegajo na cel program: vse za vero, dom, cesarja. Kakšna bodi ta vera, o tem sodi kat. cerkev in ne kaki cerkvi nasproti listi. 5. Poslanci se prosijo da se naj potegujejo zato, da ostanejo meje uvoza tuje živine zaprte, da naša živina ceno obdrži. Shod je bil prav miren, zelo obiskan in poslušalci so z največjim zanimanjem poslušali govornike. Tukaj se sad dobrega berila očitno kaže; okoli 30 Slovenskih gospodarjev roma po potu bralnega društva po fari.

š **Predavanje na Dobrni.** 18. t. m. ob 9. uri popoldne je imel potovalni učitelj Martin Jelovšek na Dobrni v gostilni Orosel jako dober obiskan in zanimiv poduk o živinoreji. Navzoči so z občudovanja vredno pozornostjo poslušali poduk. G. župnik Vukovič se je gospodu potovalnemu učitelju, pa tudi navzočemu g. komisarju dr. Brescharju iz Celja zahvalil za prireditve tega shoda. V kratkem se ustanovi tukaj bikorejska zadruga. Dobrnčani smo že zdavnej spoznali potrebo v povzdigo kmetijstva kaj storiti, prosili smo že za podružnico kmetijske družbe, pa kakor znano se Gradec nas in sploh spodnještajerskih Slovencev brani. No! obupali ne bomo: pomoč bomo že dobili od merodajne strani.

š **Mariborska frančiškanska cerkev** prejela je iz Rima pravice bazilike; to je prva cerkev lavantinske škofije s tem imenom. V spomin izrednega odlikovanja obhajala se bo v krasnej električno razsvetljeni baziliki slovesna tridnevna od 25. do 28. prosinca.

š **Shod liberalne stranke v Brezju pri Mariboru** v nedeljo, dne 20. t. m. se je klaverno obnesel. Govorila sta dr. Vekoslav Kukovec in urednik Spindler 12 kmetom in delavcem, dvema učiteljema, enemu kaplanu, 4 ženskam, dvema fijkarjema in šest deloma pijanim fantom, ki se nikakor niso hoteli pokoriti. Snubila sta štajersko stranko — saj je fašenk. Kukovec je med drugim tudi dobesedno rekel: »Duhovniki so bili vedno prijatelji kmetov.« Posebno sta priporočala, naj se v slovenskih

ljudskih šolah dosti nemščina podučuje. (To je snubitev.) Zaganjala sta se v naše poslance, novo »Slovensko kmetstvo zvezo« in z gorečimi besedami priporočala edino »sišno narodno (liberalno) štajersko stranko. No, na li-manice jima ne bo nikdo šel, razun oba učitelja Zemljiča. Ta dva pa naj le imajo. Dober tek!

š **Nemška trgovska liga.** Potujoči učitelj »Südmarke«, Heeger, je predaval v Dunajskem Novem mestu o nemški trgovski ligi. Vzpodbujal je, naj bi se združili vsi nemški, zlasti manjši obrtniki pod geslom »Nemec k Nemcu!« Glavni namen pa je, bojkotirati vse slovanske izdelke.

š **V Ptuj** je umrla soproga mestnega knjigovodje gospa A. Ulrich.

š **Novo klavnico** so otvorili v Slovenski Bistrici dne 15. t. m.

š **Nemška šola na — Polzeli?** »Vahtarica« prinaša med dnevnimi vestmi ponižno skrito veselo novico, da delujejo v Polzeli »vplivne osebe« na to, da »pomorejo« prebivalstvu do nemške šole in pristavljaja, da hrastniški vzgled vleče. Narodnjaki na noge, da nas ne oslepario za našo lastno deco!

š **Sestra usmiljenka Fabijana Kranjc,** rojena v Vrhnem št. 3. pri Št. Jurju ob Juž. žel. je umrla v Budimpešti v 34. letu svoje starosti dné 18. prosinca t. l. ob navzočnosti njenih 4 od daleč prihitelih sorodnikov. Lahka ji tuja zemlja. R. i. p.

š **Promoviran** je bil na graškem vseučilišču gospod Ivan Stojan, kandidat pri gospodu notarju Hudoverniku v Ljubljani.

š **Zavrnjeni tožitelji.** Baronica Valerija pl. Friedau, katera je umrla pred kakima dvema letoma, je zapustila svoje premoženje, znašajoče približno tri milijone kron, Vincencijevi družbi na Dunaju in v Gradcu. Major v pok. baron Feliks Zschok, sedanji posestnik ormoške grajščine, in baronica Henrijeta pl. Wartburg pa sta ugovarjala testamentu, češ, da ni pravilen. Sodišče je v prvi instanci tožitelje zavrnilo; dunajsko deželno sodišče je tudi potrdilo razsodbo prve instance in tožitelje zavrnilo. Premoženje pripade Vincencijevi družbi.

š **Smrtna kosa.** Po kratki boleznii je umrla pretečeno soboto 78letna Magdalena Pišek, vzor skrbne gospodinje in krščanske slovenske matere otrokom, med katerimi se odlikuje Franc, velezaslužni župan v Orehovi vasi pri Mariboru, zlasti v neustrašenem boju za pravico in resnico, za vernost in narodnost, za resničen napredek v gospodarstvu in izobrazbi, in to povsod, v društvih in javnih zastopih, kjer je dobro poznan, pa tudi upoštevati. — Blaga mati naj se v Gospodu odpočije po obilnem zemeljskem trudu. — Na Hardeku pri Ormožu je umrl veleposestnik Martin Stanič.

Ljubljanske novice.

lj **Pesnik Anton Medved operiran.** Pesnik g. Anton Medved se je včeraj v tukajšnjem Leonišču pogumno podvrget jako nevarni in mučni operaciji, ki se je hvala Bogu popolnoma posrečila. Priporoča se v molitve, da kmalu okreva. — Ob sklepu lista smo dobili poročilo, da se g. Medved danes dobro počuti.

lj **Predavanje v »Slovenski krščanski socialni zvezi«.** Danes predava v »Krščansko socialni zvezi« predsednik dr. Krek. Vstop vsakemu prost. K obilni udeležbi vabi odbor.

lj **Nesrečna številka.** Seja liberalnega »meščanskega volivnega odbora«, ki je bila sklicana na petek zvečer, se je udeležilo 13 oseb. Pa ne, da bi to kaj pomenilo?

lj **»Leonova družba«.** Ker je bila zadnji četrtlet dvorana že oddana, se bo vršilo predavanje »Leonove družbe« ta četrtek (24. t. m.) v mali dvorani »Uniona«. Predaval bo profesor dr. Iv. Janežič o socialnih načelih pri skrbi za izseljence.

lj **Domobranski polk iz Ljubljane v Gorico?** Iz Gradca poročajo nemškim listom: V domobranskem ministrstvu so že pričeli s pripravi, da spomlad premesté domobranski pešpolk št. 27 iz Ljubljane na Goriško. Kot zimski postaji prideta v poštev Gorica in Ljubljana.

lj **Koliko je društev v Ljubljani?** V včerajšnjo tozadevno notico se je vrnila tiskovna pomota. Društve v Ljubljani 207 in ne 107.

lj **V Kanalu umrl g. dekan Fran Vidic** je bil rodom Ljubljčan. Rojen je bil v Ljubljani 27. septembra l. 1842.

lj **Drugi ljudski koncert »Glasbene Matice«** v nedeljo, dne 27. januarja ob pol 5. uri popoldne v dvorani hotela »Union«. Vzporod bo obsegal iste točke, kakor prvič, to je pred vsem Foersterjeve »Turke na Slevici« kot prvo točko in Bendlov »Švanda dudak« kot zadnjo točko, obe za zbor, orkester in soliste. — V mes bode mešan zbor pel Premrove »Lilije« in Nedvedov »Nazaj v planinski raj«, gospod Betetto pa Hudovernikovo »V celici« z malim moškim zborom. — Gospod Cammarota bo dve laški ariji, ki jih je prvič pel, nadomestil z dvema hrvaškima, da se ustreže onim, ki so se izpodtikali nad italijanskim tekstom. Pel bo namreč Hatzejeve »Kad mladitah umrijeti« in »Ti...« na besede Branka Radičevića, odnosno dr. Trnoplesarja. Pel je ti skladbi že v Zagrebu za časa štiridesetletnice pevskega društva »Kolo« z velikim uspehom. Skladbo »Ti...« so pri nas izvajali do sedaj samo še gojenci, a prva se pri nas še sploh ni pela. Kot zadnjo samostojno točko bo g. Cammarota pel zopet Nedvedovo »Pogled v nedolžno oko«. — Po zadnjem koncertu, kojega je posejilo toliko občinstva, da so bili prav vsi prostori zasedeni, se je čulo, da mora

imeti „Glasbena Matica“ velike dobitke. Pooblašteni smo izjaviti, da temu nikakor ni tako. Dobitki so bili res veliki, a troški nič manjši. Tisti, ki zre stvar le od daleč, niti približno ne ve, koliko stanejo taki koncerti. Zato iznova apelujemo na slavno občinstvo, da tudi drugi koncert obišče in zopet napolni prostore, ker le tako bode pošteno. „Glasbena Matica“ brez oskudovanja. Vstopnice se dobivajo po 60 h, za dijake po 40 h, sedeži po 1, 2, 3 in 4 krone v trafiki gospe Češarkove v Selenburgovih ulicah.

Ij Otrok zadušil. Danes zjutraj je pustila v kuhinji na Sv. Petra cesti št. 48 Ivana Zupančičeva svojo varovanko, dveipolletno Marijo Vojtovo v zaprti kuhinji. Med njeno odsotnostjo se je vnel poleg peči stoječi zaboj, kar je povzročilo, da se je dekletce zadušilo. Truplo so prenesli v mrtvašnico k svetemu Krištofu.

Ij Opeharil se je. Kakor smo že poročali, je bil dne 16. t. m. ukraden izpod jasic v stolni cerkvi nabiralnik. Ker je bil ta precej težak, je tat najbrže menil, da je mnogo denarja v njem. Ko je prišel na Sv. Petra cesto, ga je najbrže potresel in ker je žutil, da je le malo v njem, ga je vrgel za vrt hiše št. 85 na Sv. Petra cesti, kjer ga je našla včeraj popoldne služkinja Ljudmila Deisingerjeva in ga oddala na policiji. V nabiralniku je bilo samo 86 vin.

Ij Iz pisarne slovenskega gledališča. Noč (par) se vprizori prvič na slovenskem odru Donizettijeva tragična opera „Lucija di Lammermoor“. Lucijo poje ga. Skalova, Edgarda g. pl. Rezunov, Henrika g. Oufednik, Arturja g. Ranek, Rajmunda g. Betotto, Elizo gca. Kočvarjeva, Normana g. Bukšek. — Za četrtak (nepar) se pripravlja tridejanska drama »Arležanka«, spisal Alphonse Daudet, glasbo zložil Georges Bizet. Pri tej predstavi sodeluje ves operni zbor in orkester. — V soboto (par) se vprizori prvič v sezoni Finžgarjev »Divji lovec«.

Ij Smrtna kosa. Umrla je včeraj soproga trgovčeva gospa Gabriella Keber roj. Jesenko, stara 22 let. — Štefana Oven, delavčeva hči, 21 dni. — Marija Kranjc, stražnikova vdova, 47 let. — Janez Kočar, mesarjev sin, 21 let. — Fran Janežič, pleskar, 34 let. — Anton Gorjanc, delavec, 39 let. — Alojzija Mayer, tovarn. poslovodja hči, 1 mesec. — Ana Vavpotič, kamnosekova hči, 2½ leta. — Neža Flak, šivilja, 62 let. — Ivan Arhar, dninar, 55 let. — Josip Jere, dninar, 45 let.

Ij Občni zbor pogrebnega društva Marijine bratovščine se je preteklo nedeljo vršil pri živahni udeležbi v Mestnem domu. Kakor je iz letnih računov razvidno, je imelo društvo minulo leto 13.175 K 35 vin, dohodkov in 12694 K 52 vin, stroškov. Društveno premoženje znaša 50.784 K 38 vin. Za dobo treh let so bili izvoljeni odbornikom gg.: Ivan Komar, Mihael Mihelič in Franjo Tomc. Preglednikom računov pa Valentin Arzelin, Ivan Jakopič in Mihael Jeločnik. Občni zbor je sprejel tudi stvarno utemeljeni predlog tajnika Alojzija Breskvarja, da se po nastalem podraženju pri pogrebi vsled katerega bi imelo društvo vsako leto 4805 K deficitna letni doneski od 1 K 20 vin, na 2 K zvišajo; istotako pa tudi vpisnina, tako da bo ista znašala zanaprej do 20 let 10 K, do 30 let 14 K do 40 let 18 K, do 50 let 22 K. Od 50 let naprej pa še za vsako leto 4 K več. Zborovanje se je vršilo povsem mirno ter je bilo med navzočimi zborovalci opažati, da so v resnici za to, da se društvo tudi zanaprej razvija in si svoje dobro ime ohrani.

Ij Na mestnem drsališču pod Tivolijem priredi se jutri v sredo zvečer kostumna veselica s sodelovanjem ljubljanske društvene godbe. Pričetek veselice je določen na 6. uro. Vstopnice po 80 vin, dobivale se bodo pri blagajnici na drsališču. Vsled jutrajšnje veselice odpade prihodnji četrtak populudanski koncert društvene godbe na drsališču.

Ij Sejem. Dne 21. t. m. je bilo na letni sejem prigranjen 1022 konj in volov, 163 krav in telet, skupaj 1.190 glav. Kupčija je bila pri goveji živini, kakor tudi pri konjih dobra, ker so prišli po govejo živino Moravci, po konje pa Lahji.

Ij Velika »Slavčeva« maskarada. Letošnja maskarada pevskega društva »Slavec« bode na pustno nedeljo, dne 10. februarja. Kakor vsako leto, tako tudi letos dela pomnoženi odbor obširne priprave, da se bode ta priljubljena predpustna prireditev vredno pripružila svojim prednicam, saj je »Slavec« na najboljšem glasu v prirejanju veselice. Maskarada se vrši brez jednotnega naslova, kar daje povod, da bodo zastopane najraznobjejše skupine in posamezne maske, katere le zmore iznajdljiva fantazija. Ker je tudi dan maskaradi najbolj primeren, saj na pustno nedeljo se vse rado veseli in vrti, bode brez dvoma letošnja maskarada sijajno uspela, tako v maskovnem, kakor v zabavnem oziru; osobito na zabavo med plesnimi točkami polaga odbor veliko važnost ter bode poskrbel za največje presenečenje. Maskarada se vrši v hotelu »Union«.

Ij I. društvo hišnih posestnikov v Ljubljani. Odbor se je tako-le konstituiral: Predsednik dr. V. Gregorič, namestnik dr. Karol Leskowitz, blagajnik Maurer in tajnik Ivan Petkovšek. — Odpošiljatev zastopnika k zborovanju vseh društev hišnih posestnikov v Avstriji, ki se bi moralo vršiti 13. in 14. t. m. na Dunaju, odpade, ker se je zborovanje na nedoločen čas preložilo.

Iz slovanskega sveta.

Ij Hrvaški sabor se je včeraj zopet sešel. Začetkom seje je v imenu Starčevičeve stranke prava poslanec Horvat vložil nujni predlog v zadevi razpisov ožje volitve v Cerni. Volitev je razpisana na dan, ko je v Vinkovcih važen sejem. Sekcijski šef pl. Nikolič je izjavil, da bo ožja volitev dne 5. februarja, nakar je poslanec Horvat umaknil svoj nujni predlog. Poslanec Starčevičeve stranke prava Zatluka je interpeliral v zadevi naraščajočih mažarskih šol na Hrvaškem ter je pokazal, kako mažarski list »Vasarnapi Ujsag« s ponosom piše o mažarskih vsehpih v teh šolah. Mažarska šolska družba »Julian« napravlja Hrvatom več škode, nego »Lega nazionale« v Istri. Zatluka je zavračal krivdo na resolucijonaše, ki se proti Mažarom ničesar ne upajo. Zatluka je pozival hrvaško vladu, naj take šole zapre, Zatluka je ostro govoril tudi proti mažarskim igralnim družbam, ki so sedaj začele brez ovire igrati po celi Hrvaški. Sek. šef Roje je izjavljal, da je na Hrvaškem šol 44 mažarskih, 35 nemških, 3 slovaške in 2 rusinski. To je sad žalostnih ekonomskih razmer. Vlada je nastopila proti protestantski šoli v Zagrebu, v kolikor ni odgovarjala šolskemu zakonu. Vlada si je dala predložiti že šolske knjige, v katerih ni govora o Hrvaški in ki tudi sicer vsebujejo stvari, ki so proti državnopravnemu razmerju. To bo vlada odpravila. Mažarsko šolsko društvo »Julian« daje velike podpore in to zavaja stariše hrvaških otrok. Vlada skrbi, da se v teh šolah poučuje hrvaščina kot obligatni predmet ter se bo pečala s sestavo nove šolske postave, ki bo marsikaj nepravga odpravila. Da bi mažarske šole kar zatlra, pa vlada zato nima zakonitih sredstev. Zatluka je odgovoril, da je z interpelacijo hotel spomniti resolucijonaše na njihovo dolžnost. Dokler bo v veljavi sedanji zistem, ne bo boljše. Starčevičeva stranka prava zahteva, da se vsi predmeti v šolah na Hrvaškem prednašajo v hrvaščini. Konec seje ob tri četrt na 3. uro popoldne. Danes zopet seja.

Ij Dr. J. L. Pič, vseučiliški profesor v Pragi in ravnatelj predzgodovinskih zbirk češkega muzeja, obhaja te dni svojo šestdesetletnico. Dr. Pič je izdal mnogo znanstvenih del o zgodovini Slovanov. Prvo njegovo večje delo je izšlo l. 1875—1877 v ruskem jeziku pod naslovom »Očerki istoriji Slovanov«. Jubilat je član češke znanstvene akademije ter častni ud znanstvenih društev v Odesi, Moskvi, Peterburgu, Rjazani, Vratislavi, Kraljevu, Bruselju, Kodanju, Rimu, Parizu itd.

Ij Novo leto se je začelo za Slovake zelo slabo. Državni pravdnik je zaplenil drugo številko »Ludovych Novin« radi podlistka »Bezmierna spokojnost« (brezmejna zadovoljnost). Torej Slovaki ne smejo biti niti brezmejno zadovoljni. Tako vsaj zapoveduje mažarski državni pravdnik.

Ij K demonstracijam v Sofiji se poroča: Policija je napravila pravi lov na dijake. Več sto dijakov je aretiranih. One, ki so podvrženi vojaški službi, uvrste takoj v armado. Ranjenih oseb je bilo pri demonstracijah 30. Enega demonstranta so kavalerijski konji v pravem pomenu razbili na tleh.

Ij O srbskih socialistih, ki so bili po vesteh nekaterih listov pregnani iz Srbije, poroča naš dopisnik, da je dogodek lažnjiv. Iz Srbije ni bil pregnan niti eden socialist. Sploh so vse vesti, ki jih širijo nemški listi o Srbiji, neutemeljene in neresnične. Istotako je s premembo ministrov, ki so jo nekateri čisto krivo tomačili. Minister pravosodja dr. Vesnić je vzprejel ministrstvo samo tem pogojem, da ga takoj po volitvah odpušijo in odpošljejo na staro mesto — kot poslanika v Pariz. Njegovi zahtevi so ugodili in imenovali za ministra pravosodja Marka Trifkoviča. Torej je vse ostalo izmišljotina. Trifkovič je prišel na čelu srbske deputacije k Prešernovi slavnosti v Ljubljano. Tudi k osnovanju »Slovanskega kluba« v Belgradu je veliko pripomogel.

Koroške novice.

k Snežni zamet. Od včeraj, 21. t. m. zvečer zopet mede po Koroškem. Mrzla burja piha in nosi sneg kakor po ruskih stepah. Smo že mislili, da letos ne bomo večjega mraza dobili.

Književnost in umetnost.

* »Slovenska šolska Matica« je izdala naslednje knjige: Didaktika (prvi in drugi del), Nazorni nauk, Zgodovinska učna snov za ljudske šole in Pedagoški letopis.

Razne stvari.

Poplave v Ameriki. Brzobjavka iz Louisville v Kentucky poroča, da je moralo vsled poplave reke Ohio na tisoče ljudi začasno zapustiti svoja stanovanja, da so poplavljeni tudi tovarne v Louisvillu, Jeffersonu in Newbanyju in da je vsled tega na tisoče ljudi brez zaslužka. Trgovski del mesta je močno poškodovan. Škoda cenijo na četr milijona dolarjev. Enaka poročila prihajajo iz Cincinnatija in drugih ob Ohiju ležečih krajev. Skupna škoda, ki jo je poplava provzročila presega milijon dolarjev.

Mornariška stavka v Genovi. V Genovi stavka se približno 1000 mornarjev. Dne 20. t. m. so se posvetovali, jeli naj nadaljujejo stavko. Po shodu so se stekli mornarji s polkisti. Štirje čuvarji javnega reda so bili ranjeni.

Požar je nastal v belgrajskem nemškem poslaništvu. Ogenj je uničil streho. Požarna bramba je zadušila nadaljnji požar.

Poškodovano japonsko brodogrje. Ob vajah se je poškodovalo pri Yokosuki japonsko

brodogrje. Ranjenih je bilo 30 oseb, izgubilo se je šest čolnov. Poškodovane ladje bodo kmalu popravljene.

Vihar v Buffalu je napravil dne 20. t. m. več milijonov dolarjev škode. Pet parnikov se je potopilo. Dve osebi sta izgubili življenje zaradi viharja.

Smodnik je razpočil v vlaku na Big Four železnici v Severni Ameriki. Ubitih je bilo 19, ranjenih pa 30 oseb.

Stavkajo delavci v cesarskega mlina akcijske družbe, ker tvrdka ni hotela odpustiti ključavničarjev, ki so delali v nedeljo.

Kotel razpočil je na parnem dvigalniku v rochefortskem pristanišču. Utonilo in ranjenih je približno deset oseb.

Za razširjenje Južnega kolodvora v Inomstu prispeva inomoška občina 250.000 kron.

Milijonar na zatožni klopi. Dne 11. t. m. se je pričela proti milijonarju Harry Thawu v Novem Yorku sodniška razprava, ker je ustrelil v veliki družbi zapeljivca svoje žene.

Morilke svojih mož. Ker je zastrupila moža, so prišli v Revu na Ogrskem vdovo Heleno Hijan. Možu je pomešala strupa v žganje. Ko je morilka izvedela, da bo aretirana, je s pomočjo svojega ljubimca izgrebla truplo svojega moža in mu izrezala želodec in čreva. Strup je dobila od nekega Belcota, o katerem se je sedaj dokazalo, da je dal strup mnogim mladim ženskam, da so se tako iznebile svojih mož.

Iglo za lase je pogoltnila neka šestletna deklica v Monakovem še februarja meseca prejšnjega leta. Zdravnik, ki so ga poklicali, je svetoval deklici samo primerno hrano, ker je navada, da notranji organizem taka telesa navadno na čudovit način odvaja. Stariši so se ravnali po zdravnikovem nasvetu mesec dni. Ker je bila deklica čisto zdrava in vesela, so opustili zdravljenje. Nedavno pa je nekoč padla po stopnicah in občutila od takrat v notranjosti silne bolečine. Nato so jo zdravili na monakovski polikliniki. Pregledali so jo s pomočjo Röntgenovih žarkov in videli, kie leži igla. Deklica je umrla, ker ji je igla prodrla na nekem mestu čreva. Slučaj je dokazal, da treba pri takih nesrečah preiskati bolnika takoj s pomočjo Röntgenovih žarkov in ne odlašati z operacijo.

O umrlem perzijskem šahu pripovedujejo mnogo zanimivih dogodkov iz njegovega življenja. Ko je videl prvič vožnjo na kolesu, mu je to zelo ugajalo. Kupil je več koles in ukazal tistim, ki so bili med njegovim spremstvom najbolj debeli, voziti se. Ker niso tega znali, a so šahovi želji vseno ugodili, so seveda padali drug preko drugega, kar je napravilo šahu silno veliko veselja in smeha. Ko so mu na Angleškem povedali, da je neki mož bolj bogat kot kralj, je rekel šah takole: »Tega bi bilo treba za eno glavo skrajšati!« Nekemu vladarju je rekel nekoč, ko je videl njegovo priletno soprogo, sledeče: »Tvoj harem bi bilo treba osvežiti.« Šahov dvor je shranjeval dragocenosti za 12 milijonov. Med temi pa so bile tudi stvari brez vrednosti, ki so pa šahu seveda ugajale. Tako n. pr. papirnatne pahlače, ki jih je kupil v Parizu in slično. Na evropskih dvorih je vzbujal šah veliko zanimanje tudi s tem, ker se ni znal dobro posluževati jedilnega orodja. — Svoj čas je prodala neka perzijska svečeniška obitelj za visoko ceno nekemu ruskemu konzulu star kamen, ki je bil popisan s hieroglifi iz dobe Darija. Zdaj, ko je šah obolel, so mislili, da je vzrok boleznii ta »svečeniški« kamen, in da bi šah takoj okreval, če bi dobili ta kamen nazaj. Perzijski modrijani so skušali dobiti nato »čarovni« kamen, ki se nahaja v muzeju v Peterburgu, nazaj, ali predno se je moglo to zgoditi, je šah umrl.

Nova iznajdba. Šef kurilnice Juž. žel. Ivan Šilhan je izumil aparat, ki zabranjuje vladu skočiti iz tira. Ta aparat je razstavil v Milanu in bil odklikovan s častno diplomom. Aparat se priveda sedanjim izmenjavam. Vže enkrat je zabranil aparat, da ni skočil s tira poštni vlak s 135 potniki.

Ruska tajna policija ima v svoji službi 30 tisoč mož in žena, ki imajo dolžnost, da poizvejo vse načrte revolucionarjev. Število 30 tisoč oseb ni natančno, ker tajno politično policijo vedno pomnožujejo, a je v uradnih izveštjih ne omenjajo niti z besedico. Če nastanejo v kakem kraju nemiri ali nasilstva, pridejo v kraj tajni policisti in razglasi se poostreno ali izredno varstvo. V tej dobi deluje ruska tajna policija. Na stotine in na tisoče sumljivih oseb zapro, preiskujejo hiše, zatvorijo tiskarne. Tajni policisti imajo nalogo, da poizvedujejo preoblečeni za osumljenci ali pa da vplivajo na množico v vladnem zmislu. Tajna policija mora predvsem čuvati carja, velike kneze in ministre. Carjevo palačo obdaja vedno omrežje agentov, delavcev in drugih ljudi, ki so preoblečeni tajni policisti. Tajni policisti se nahajajo tudi na železniških postajah in na vseh potih in mostovih, v parkih in ob vhodih. Plevela je spremljalo vedno več sto tajnih policistov, kljub temu so ga ubili revolucionarji z bombo ob belem dnevu. Pri napadu na Stolypinovo palačo je bilo navzočih 35 tajnih policistov preoblečenih vratarjev, slug in prosilcev, a ne glede na to veliko previdnost so vdrli revolucionarji do vrat ministrove sobe. Mnogi napadi sploh dokazujejo, da je tajna policija v mnogih slučajih brez moči kljub svoji veliki organizaciji nasproti držnim revolucionarjem. Tajne ruske policiste obdaja zagrinjalo najstrožje brezimnosti. Njihovih imen ne vodijo, označujejo jih zgolj s številkami. Vso vrednost namreč izgubi znan ogleduh in ga umore zarotniki. Edini človek v celi Rusiji ki pozna imena in zgodovino tisočih tajnih ruskih policijskih ogleduhov je polkovnik Gerazujmovič, sedanjí načelnik peterburške tajne policije. Celo tajni policisti ne poznajo eden drugega. V tajni št. peterburški pisarni dobivajo najsposobnejši detektivji svoja

navodila. Pred pisarno so ločene male predsobe, v katere spuste le posamezna moža, predno stopi v šefovo sobo in šefa zapusti skozi druga vrata, ki ga vodijo neopaznega na prosto. Tajni ruski policist se ne sme pustiti fotografirati razven po uradnem naročilu. Spoznati se sme dati le, ako je aretiran. Niso ravno redki slučajji, da primejo tajni policisti kakega tovariša. Najsposobnejši člani ruske tajne policije se rekrutirajo iz tabora ohlajenih revolucionarjev. Med ruskimi tajnimi policisti so redki taki ženji, kakršen je bil Gabriel Kabanov. Skozi 30 let je izdajal policijske načrte zarotnikom in zarotnike policiji. Najvažnejših evropskih jezikov je bil zmožen popolnoma in je znal govoriti tudi 12 različnih ruskih narečij.

Električno spanje. Profesor Leduc v Nantesu poskuša že več let, da bi odpravil narkozo s kloroformom in etrom in jo nadomestil z elektriko, ki naj bi vplivala na možgane toliko, da bi človek mirno zaspal. Pri tem seveda ne bi smel biti pacient oviran pri dihanju. Poskusi pri živalih so se mu s primerno močnim električnim tokom zelo posrečili. V zadnjem času se je dal tudi sam na ta način elektrizirati in trdi, da tako elektriziranje privede zelo miren spanec. Ko preneha električen tok, se človek zbudi brez vsakih neprijetnih posledic. Tudi zdravje ni stem oškodovano.

Telefonska in brzojavna poročila.

ZADNJI DNEVI DRŽAVNEGA ZBORA.

Dunaj, 22. jan. Danes se je vršila seja načelnikov klubov, katere se je udeležil tudi ministrski predsednik. Soglasno so načelniki obsodili včerajšnje napade poslanca Sternberga na podpredsednika Začeka ter so izrekli Začeku svoje simpatije. Sporočili so poslancu Abrahamoviczu, da to podpredsedniku Začeku naznanl. Načelniki so sklenili, da bodo odslej trajale seje državnega zbora do 6. ure zvečer, nakar bodo seje prekinjene za dve uri ter se bodo zopet nadaljevale ob 8. zvečer. Načelniki bodo pozvali člane svojih klubov, naj govore kakor mogoče kratko. Do sobote bo vse delo končano, k večjemu bo še prihodnji ponedeljek zadnja nekaka slavnostna seja, na vsak način pa po ponedeljku ne bo nobene seje več. Po končani seji načelnikov je stopil v dvorano podpredsednik Začek, katerega je poslanec Abrahamovicz toplo pozdravil in ga zagotovil simpatij vseh načelnikov in klubov.

DANAŠNJA SEJA DRŽAVNEGA ZBORA.

Dunaj, 22. jan. Predsednik grof Vetter je otvoril sejo ob 11. uri 20 min. dopoldne ter je naznanil, da je umrl poslanec dr. J. Kopp, katerega se je s toplimi besedami spominjal. Nato je predsednik graljal včerajšnji nastop grofa Sternberga. Grof Sternberg se je oglašil k besedi ter je obžaloval, da je včeraj v razburjenju tako nastopil proti podpredsedniku Začeku. Vzrok temu je bil, ker ga podpredsednik Začek skoro gotovo ni prav slišal, da mu je vzel besedo ter ga ni pustil apelirati na zbornico. Očitanja, katera je izrekel proti podpredsedniku Začeku vzame nazaj ter ga v javni seji prosi oprostjenja. (Bravo-klici.) — Trgovinski minister Fort je odgovarjal na nekatere interpelacije, nakar je zbornica nadaljevala razpravo o uradniških plačah.

Dunaj, 22. jan. Državna zbornica je v današnji seji sprejela predlogo za zboljšanje uradniških in proforsorskih plač v drugem in tretjem branju ter je pričela debato o kongrua-predlogi.

POLONYJEVA AFERA.

Budimpešta, 22. jan. Iz neodvisne stranke izključeni poslanec Lengyel objavlja v listu »A Nap« odkritja, ki pravosodnega ministra strašno obtežujejo. Lengyel dokazuje na podlagi privatnih pism, da se je Polonyi brez vednosti koalicije s pomočjo baronese Schönberger ponujal kroni ter je špioniral dejanja kraljeva, med tem, ko se je kralj pogajal s koalicijo. Nadalje dokazuje Lengyel, da je Polonyi pritiskal v pravdi Beke na Elizabeto Beke. Lengyel odkriva še nebroj drugih umazanosti, katere sta izvrševala Geza Polonyi in poslanec Gabriel Ugron. Lengyel konečno apelira na vse Ogre, naj se otresejo Polonyja in Ugrona, ki sta v sramoto celi deželi.

DEMISIJA POLONYJEVA.

Budimpešta, 22. jan. Ministrski svet je sklenil demisijo Polonyjevo. Polonyi danes že več ni prisostvoval seji ministrstva. Namesto Polonyja vstopi v ministrstvo Rakovsky.

SAMOMOR BARONICE SCHÖNBERGER.

Dunaj, 22. jan. Baronica Schönberger, ki je zapletena v Polonyjevo afero, se je v svojem stanovanju poizkusila usmrtiti. Ni upanja, da bi okrevala.

OGRSKI MINISTER NOTRANJNH ZADEV DEMISIJONIRAL.

Budimpešta, 22. jan. Čuje se, da je ogrski notranji minister grof Andassy podal demisijo.

SILEN MRAZ V GALICIJI

L v o v, 22. jan. Včeraj je bil tu tako silen mraz, da so na javnih cestah mnogim osebam zmrznili nosovi in ušesa. V šolah so skoro vsem šolskim otrokom zmrznile noge in roke. Zdravniki so morali intervenirati po šolah. Rešilna družba je bila vsled mraza poklicana na pomoč v 171 slučajih.

VOJAŠKA SODIŠČA ODPRAVLJENA.

Pariz, 22. jan. Minister za vojno Picquart je predložil zbornici zakonski predlog, ki odpravlja v mirovnem času posebni vojaški kazenski red ter podreja vojake civilnim sodiščem.

2469 150—18

Zaloga v Spodnji Šiški, telefona števil. 187.

Odgovorni urednik: **Mihael Moškerc**